

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 86/07-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. mája 2007 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Z. K., Ž., zastúpenej advokátom JUDr. M. R., Ž., vo veci namietaného porušenia jej základných práv a slobôd zaručených v čl. 46 ods. 1 a 3, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 232/2006 z 26. októbra 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Z. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. februára 2007 doručená sťažnosť Ing. Z. K., Ž. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. R., Ž., vo veci namietaného porušenia jej základných práv a slobôd zaručených v čl. 46 ods. 1 a 3, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) a čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „Listina“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 232/2006 z 26. októbra 2006.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla:

«Na základe rozsudku Okresného súdu v Žiline č. k. 14 C 281/2002 zo dňa 24. 1. 2006 boli odporcovia Ing. S. B. a Ing. Z. B., Ž. zaviazaní spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľke – Ing. Z. K., Ž. sumu 70.000,- Sk so 14 % úrokom z omeškania ročne od 1. 2. 2002 do zaplatenia a trovy konania vo výške 9.328,- Sk na účet právneho zástupcu JUDr. M. R., advokáta, Ž..

Po podaní odvolania odporcami proti uvedenému rozsudku, Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 23 Co 124/2006 potvrdil a zaviazal odporcov na zaplatenie trov právneho zastúpenia vo výške 5.828,- Sk na účet JUDr. M. R., advokáta. Proti rozsudku odvolacieho súdu nebolo však možné podať dovolanie a odvolací súd ani nepripustil možnosť dovolania, nakoľko nešlo o otázku po právnej strane zásadného významu.

Odporcovia i napriek tomu podali dovolanie proti uvedeným rozsudkom prvostupňového a druhostupňového súdu z dôvodov uvedených v §-e 237 písm. f) a g) O. s. p., pričom odporcovia svoje dovolanie dôvodili tým, že rozsudky v uvedenej veci nie sú spravodlivé, sudcovia boli proti nim zaujatí a boli na strane žalobkyne a nie na strane spravodlivosti. Prvostupňový ako aj odvolací súd im vraj znemožnil realizovať svoje procesné práva najmä vyjadriť sa k vykonaným dôkazom. (...)

Dovolací súd – Najvyšší súd SR rozsudok č. k. 3 Cdo 232/2006 rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 23 Co 124/2006 a rozsudok Okresného súdu v Žiline č. k. 14 C 281/2002 zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil Okresnému súdu v Žiline na ďalšie konanie. (...)

Sťažovateľka uvádza, že v priebehu skutkového stavu veci bolo rozhodnutím Najvyššieho súdu SR č. k. 3 Cdo 232/2006 porušené základné právo na súdnu a inú právnu ochranu uvedené v čl. 46 ods. 1) a 3) Ústavy SR, čl. 47 ods. 3) Ústavy SR, čl. 48 ods. 1) a 2) Ústavy SR, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj základné ustanovenia §-u 237 O. s. p., ktoré porušil Najvyšší súd SR najmä tým, že svojim rozhodnutím zrušil právoplatné a vykonateľné rozsudky prvostupňového ako aj odvolacieho súdu, i keď nebolo proti nim prípustné dovolanie, čo považuje sťažovateľka za

neospravedliteľné a neudržateľné hlavne z toho dôvodu, že by takýmto postupom súdu mohlo dôjsť i v budúcnosti k nebezpečnému precedensu, keď účastník konania, ktorý nie je v spore úspešný, dôvodil vysloveným právnym názorom dovolanie tým, „že súd nebol na strane spravodlivosti, ale na strane navrhovateľky“ a zároveň účelovo a bezdôvodne spochybnil konanie súdov dvoch stupňov. (...)

Máme za to, že rozhodnutím Najvyššieho súdu SR, došlo k porušeniu ústavných práv navrhovateľky ako aj k hrubému zneváženiu a spochybneniu práce sudcov Okresného súdu ako aj Krajského súdu v Žiline najmä citáciou, že i keď záznam o tom, že „sa oboznamuje obsahu spisu“ ešte neznamená, že sudca každú jednotlivú listinu nahlas pred prítomnými prečítal alebo že osobitne oznámil obsah každej z nich.

Toto tvrdenie je len v hypotetickej rovine opierajúce sa výlučne iba na účelové tvrdenie strany sporu, ktorá v spore neuspela. Je priam zarážajúce, že dovolací súd v danom prípade zaujal takéto stanovisko, pričom stojí za pozornosť, že Najvyšší súd SR rozhodol za jeden týždeň od obdržania vyjadrenia k dovolaniu navrhovateľkou a ihneď bol doručený aj vyexpedovaný, i keď v ostatných veciach čakajú účastníci na rozhodnutie o dovolaní mnoho mesiacov.

Zároveň vyslovujeme dôvodnú obavu, že pokiaľ by Najvyšší súd SR mal rozhodovať podľa stanoviska, že záznam o tom, že sa oboznamuje obsah spisu ešte neznamená, že sudca každú jednotlivú listinu nahlas pred prítomnými prečítal alebo že osobitne oznámil obsah každej z nich a na základe účelového tvrdenia neúspešnej strany sporu o tom, že „súd nebol na strane spravodlivosti“ – bolo by potom možné zrušiť v dovolacom konaní každé rozhodnutie súdu, najmä také, proti ktorému nie je dovolanie s poukazom na ust. O. s. p. prípustné. Tento postup by potom viedol k právnej neistote a nestabilite.

Domnievame sa, že týmto protizákonným postupom Najvyššieho súdu boli hrubo porušené základné práva sťažovateľky a navrhujeme, aby ústavný súd mojej sťažnosti vyhovel a vydal tento Nález

Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovuje, že rozsudkom Najvyššieho súdu SR č. k. 3 Cdo 232/2006 došlo k porušeniu základných práv sťažovateľky garantovaných v čl. 46 ods. 1) a 3), čl. 47 ods. 3), čl. 48 ods. 1) a 2) Ústavy SR, v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd.

Ústavný súd Slovenskej republiky rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. 3 Cdo 232/2006 zo dňa 26. 10. 2006 podľa čl. 127 ods. 2 Ústavy SR zrušuje a vracia tomuto súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke trovy konania z titulu právneho zastúpenia vo výške 6.296,- Sk (2 úkony á 2.970,- Sk + 2 x réžijný paušál á 178,- Sk), ktorú je Najvyšší súd SR povinný zaplatiť na účet JUD. M. R., advokáta, vo ... a. s. č. ú. ... do 30 dní od doručenia nálezu.»

II.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súvislosti s odmietnutím sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti ústavný súd uvádza, že o zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh možno preto považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného

základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Zo znenia čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

1. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

Sťažovateľka ako dôvod porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru uvádza neprípustnosť dovolania.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Podľa názoru sťažovateľky v danom prípade bola splnená podmienka prípustnosti dovolania a pretože najvyšší súd rozhodol inak, porušil tým jej základné práva zaručené v čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je ústavným princípom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany. Zároveň podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o tejto ochrane ustanoví zákon, resp. v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy je možné domáhať sa práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (mutatis mutandis I. ÚS 56/01).

Podľa svojej ustálenej judikatúry ústavný súd nemá zásadné oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 13/01).

V danom prípade je relevantnou aj judikatúra ústavného súdu, v zmysle ktorej na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci o ňom konať a rozhodnúť či splnenia iných zákonom ustanovených náležitostí je zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu – inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc skúmať to, či návrh zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti

s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (I. ÚS 74/02, I. ÚS 115/02, I. ÚS 46/03). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že uvedené obdobne platí, aj pokiaľ ide o skúmanie prípustnosti návrhu na začatie dovolacieho konania, jeho opodstatnenosti a pod.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESLP“), ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok ESLP z 28. októbra 1998).

Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľky s právnym názorom najvyššieho súdu týkajúcim sa otázky prípustnosti dovolania v danej veci.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z 26. októbra 2006 vyplýva, že:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpení

advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.), či ich opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré týmto opravným prostriedkom možno napadnúť.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). V prejednávanej veci nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku odvolacieho súdu, lebo dovolanie žalovaných nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku (§ 238 ods. 1 O. s. p.), odvolací súd sa neodchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, lebo dosiaľ v tejto veci ani nerozhodoval, a preto ani nevyslovil právny názor (§ 238 ods. 2 O. s. p.) a dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

So zreteľom na obsah dovolania a vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O. s. p.) dovolacieho súdu skúmať vždy, či v konaní nedošlo k závažným procesným vadám v zmysle § 237 O. s. p., neobmedzil sa odvolací súd len na skúmanie splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu), ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O. s. p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné. Pre posúdenie existencie procesnej vady v zmysle uvedeného ustanovenia nie je významný subjektívny názor účastníka o tom, že v konaní došlo

k niektorej z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

Dovolatelia vady konania v zmysle § 237 písm. a) až e) O. s. p. nenamietali a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo, Prípustnosť ich dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

1. Žalovaní namietajú, že konanie je zaťažené procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

K odňatiu možnosti pred súdom konať malo podľa názoru žalovaných 1) a 2) dôjsť tým, že súdy im neumožnili vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

V občianskom súdnom konaní má účastník nielen procesné právo (zároveň povinnosť) označiť dôkazné prostriedky na preukázanie ním tvrdených skutočností (viď § 101 ods. 1 O. s. p. a § 120 ods. 1 O. s. p.), ale tiež právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali (viď § 123 O. s. p.). Právo účastníkov vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu sa v konaní realizuje tak, že predseda senátu spravidla bezprostredne po vykonaní každého dôkazu umožní účastníkovi, aby sa nemu bezprostredne vyjadril a aby uviedol všetko, čo pri hodnotení vykonaného dôkazu považuje za významné. Vyjadrenie k vykonanému dôkazu je jedným z podkladov, na základe ktorých súd pri rozhodovaní vo veci samej hodnotí dôkazy. Právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom nemožno zamieňať s možnosťou účastníkov na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (§ 118 ods. 3 O. s. p.), pretože obsah a účel týchto procesných práv účastníka je rozdielny. Procesnú možnosť účastníka vyjadriť sa k vykonanému dôkazu (napr. z hľadiska vierohodnosti svedka a jeho vzťahu k prejednávanej veci, pravosti a správnosti listiny, osoby a odbornej spôsobilosti znalca, vecnej správnosti postupu súdu pri vykonávaní ohliadky a pod.) musí súd vytvorit' účastníkovi už v rámci dokazovania. Naopak, procesnú možnosť zhrnúť návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci je súd v zmysle § 118 ods. 3 O. s. p. povinný vytvorit' účastníkovi až na záver pojednávania (v „záverečnej reči“ môžu účastníci zhrnúť svoje návrhy, vyjadriť svoj názor na vykonané dokazovanie z hľadiska jeho úplnosti, zákonnosti,

môžu v nej tiež vyjadriť svoj názor, z akých skutkových a právnych záverov by mal súd vychádzať a ako by mal vec po právnej stránke posúdiť).

Z obsahu zápisnice z pojednávania pred súdom prvého stupňa, ktoré sa uskutočnilo 24. januára 2006 (viac pojednávani súd prvého stupňa neuskutočnil) vyplýva, že súd „oboznámil obsah spisu čl. 1-41“ a vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania (§ 131 O. s. p.) a výsluchom svedkov (§ 126 O. s. p.). Zo zápisnice vyplýva, že na tomto pojednávani účastníci predniesli svoje skutkové tvrdenia, kládli si navzájom otázky a navrhli doplnenie dokazovania. Zo zápisnice ale nevyplýva, že by súd prvého stupňa po výsluchu žalobkyne a svedkov vytvoril žalovaným 1) a 2) procesnú možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom. Na záver pojednávania im síce po poučení v zmysle § 118 ods. 3 O. s. p. dal možnosť zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci, túto možnosť ale, ako už bolo uvedené, nemožno zamieňať s právom účastníka vyjadriť sa k vykonanému dôkazu. Zo zápisnice nevyplýva, že by súd postupom predpísaným v § 129 O. s. p. vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi, ktoré sú založené v spise od čl. 1 po čl. 41 (záznam o tom, že „sa oboznamuje obsahu spisu“ ešte neznamená, že sudca každú jednotlivú listinu nahlas pred prítomnými prečítal alebo že osobitne oznámil obsah každej z nich). Či už dokazovanie listinnými dôkazmi takto vykonal alebo nie, zo spisu nevyplýva, že by po „oboznámení obsahu spisu“ vytvoril žalovaným procesnú možnosť vyjadriť sa k jednotlivým vykonaným dôkazom v zmysle § 123 O. s. p.

Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že týmto postupom súdu prvého stupňa bola žalovaným 1) a 2) v konaní odňatá možnosť pred súdom konať.

Odvolačný súd sám žiadne dokazovanie nezopakoval a uvedení procesnú vadu súdu prvého stupňa neodstránil. Na druhej strane treba uviesť, že časový údaj dovolateľov o dĺžke trvania odvolacieho pojednávania a ich tvrdenie o nepodaní správy o doterajšom priebehu konania nezodpovedajú obsahu zápisnice z pojednávania pred odvolacím súdom dňa 16. mája 2006. (...)

So zreteľom na skutočnosť, že konanie bolo v danej veci postihnuté procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. (viď vyššie 1.), zrušil dovolací súd rozsudky súdov oboch nižších stupňov a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 2 O. s. p.). Vzhľadom na zrušenie rozhodnutí súdov nižších stupňov len z procesných dôvodov nezaoberal sa ďalšími dôvodmi, z ktorých žalovaní vyvodzovali opodstatnenosť ich

opravného prostriedku. Neriešil preto ani opodstatnenosť dovolacej námietky, že súdy sa dostatočne nevyporiadali s otázkou účinkov právneho úkonu žalobkyne z 5. marca 2002. Skutočnosť, že sa touto otázkou nezaoberal dovolací súd, však neznamená, že sa ňou v ďalšom konaní nemusí zaoberať súd prvého stupňa, a to najmä so zreteľom na skutočnosť, že účinným odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak (§ 47 ods. 2 Občianskeho zákonníka).»

Podľa názoru ústavného súdu právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania v danej veci je zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom; najvyšší súd sa zaoberal všetkými dôvodmi prípustnosti dovolania. Najvyšší súd zároveň preskúmal procesné nedostatky napadnutého rozhodnutia uvedené v § 237 Občianskeho súdneho poriadku a treba dodať, že pri interpretácii pojmu „odňatie možnosti konať pred súdom“ plne rešpektoval výklad ústavného súdu (napr. II. ÚS 102/04), ale i judikatúru najvyššieho súdu (napr. 5 Cdo 102/01 z 27. septembra 2001), a teda tým posilnil aj princíp právnej istoty ako jednej z obsahových náležitostí právneho štátu.

Postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu, ktorý prijíma aj stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánom zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, a teda ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení,

že by zásadne poprel ich účel a význam. V danom prípade tomu tak nie je. Preto bolo potrebné v tejto časti sťažnosť odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

2. K namietanému porušeniu čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci sú si v konaní rovní.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Sťažovateľka síce namieta porušenie označených základných práv napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, avšak neuvádza žiadne argumenty pre tieto svoje tvrdenia, ktoré by preukázali príčinnú súvislosť medzi označenými článkami ústavy a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu.

Ústavný súd preto aj túto časť sťažnosti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

3. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 Listiny

O náhrade škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym postupom rozhodujú všeobecné sudy. Vychádzajúc zo subsidiárnej právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ústavný súd o ďalších požiadavkách sťažovateľky nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. mája 2007